

Zapisi o istorijskim licima i rekonstrukcija bolesti od kojih su patili

KARLOS II
kralj Španije

Kraljevi Španije su naslednici Jovane, „lude od Kastilje”(Juana the Mad of Castilla, 1479-1555), mentalno nestabilne osobe sklone napadima iznenadnog nezadrživog besa, ljubomore i patološki vezane za umrlog supruga, Filipa Lepog od Austrije (Philip the Handsome of Austria). Njeni naslednici su samo uvećavali ove nedostatke incestuoznim brakovima sa rođakama i rođacima. Iz incestuoznog braka rođen je i Karlos II (**Carlos II 1661-1700**), koji je sve osobenosti fizičkog izgleda Habzburga imao do stepena monstroziteta ili, blaže rečeno, karikature.

Habzburški kralj Španije Karlos II je bio teško degenerisan, sa enormno izmenjenim telesnim izgledom, posebno glavom i ekstremitetima. Karakteristična prognatija donje vilice, poznata habzburška osobenost, kod njega je bila tako izražena da se zubi gornje i donje vilice nisu dodirivali i on nije mogao da žvaće. Jezik je bio toliko veliki da skoro nije mogao da govori. Intelektualne sposobnosti su bile u sličnom stepenu

oštećene. Njegov kratak život bio je prolaz od predugog detinjstva do prevremene senilnosti. Karlosova porodica je imala samo jednu brigu- da produži svoju vlast nad ljudima i zemljom. Zbog toga nije bilo bitno da li je kralj pismen i da li ume da jaše konja, tako da je princ naslednik prestola bio ostavljen sam sebi i praktično je bio funkciono nepismen. Negovateljice su ga dojile do 6. godine kada im je to zabranjeno. Nije naučio da hoda dok potpuno nije izrastao ali i tada nije bio sposoban za normalan hod jer su mu noge bile slabe da izdrže inače običnu težinu tela. Zbog toga je često padao i trpeo posledice što je još više otežalo njegovo kretanje. Njegovo telo je u celini ostalo infantilno i kao odrastao izgledao je kao nezrelo dete. Priroda njegovog sazrevanja, neodgovarajuća edukacija, kruta etikecija na dvoru, zavisnost od majke i njena posesivnost stvorile su degenerisanog, mentalno obolelog monarha. Njegov otac Filip IV (Phillipp IV of Spain) imao je petoricu sinova iz dva braka ali je posle njegov smrti 1665. godine postojao samo jedan, trogodišnji Karlos koji je preživeo. Karlos je postao kralj Španije i njegova austrijska majka Marijana je preuzela regentstvo uz pomoć favorizovanog sveštenika. Kada mu je 1675., dat dokument na potpis kojim produžava regentsvo na račun sopstvene nesposobnosti, Karlos je odbio da ga potpiše. Prisiljen da poseti majku, posle dva sata je istrčao iz njene sobe plačući. Jedini pokušaj pobune mladog kralja završio se neslavno, u suzama.

Pored mentalnog defekta i fizičkog izgleda, Karlos je imao još jedan nedostatak koji je politički bio i najveći. Njegova nesposobnost da ostvari svrhu braka bila je primetna od rođenja. Ipak, ženjen je dva puta. Prva žena je bila francuska princeza Marija Lujza od Orleana (Marie Louise of Orléans, 1662-1689). Kada joj je ujak, Luj XIV (Louis XIV) saopštio ovu vest dodavši da "...više ne bih mogao da učinim ni za sopstvenu kćer" Marija Lujza je odgovorila "Ali bi ste zaista mogli da učinite više za rođaku". Odrasla u živahnoj raskoši francuskog dvora, Marija Lujza se ugušila u dosadi španskog. Njena francuska posluga optužena je za zaveru, njena nudilja te podvrgnuta torturi, čak je i njen papagaj, koji je govorio francuski, zadavljen. Pošto je bilo zabranjeno da se dodirne španska kraljica, jednom umalo nije izgubila život kada je pala sa konja. Hrabri čovek, koji ju je izvukao ispod konja, pobegao je najbržim galopom koji je njegov konj mogao da postigne. Njena česta pisma ocu pokazuju koliko je bila nesrećna u Španiji.

Nasuprot, Karlos je bio posvećen svojoj supruzi. Skoro 10 godina je par pokušavao da dobije dete. Izgleda da je Karlos, iako je pokušavao da postigne penetraciju, prevremeno ejakulirao. Marija Lujza se poverila francuskom ambasadoru da ona "stvarno nije više devica ali da, koliko ona vidi stvari, nikada neće postići da ima decu". Francuski ambasador je čak postigao da dobije par kraljevog veša koji je dao dvojici čuvenih hirurga da provere ima li na njima sperme. Doktori nisu mogli da se saglase u svom nalazu!

Marija Lujza je počela naglo da otiče i umrla je ubrzo potom u dvodnevnoj agoniji. Njena smrt je pogodila Karlosa II tako da je zahtevao da se otvore kovčezi njegovih predaka u kapeli Eskorijala da bi video njihove ostatke.

Posle tri meseca Karlos II je drugi put oženjen ovom prilikom princezom Marijom Anom Vitelsbah (Maria Anna von Wittelsbach). Kao i kraljica Majka, Marija Ana je podržavala austrijsku granu Habzburga i sakupila je ogromno bogatstvo. Život je provela praktično u izolaciji španskog dvora i krute etikecije. Viđana je jedino kako gleda kroz prozor, što je bilo izričito zabranjeno kraljicama Španije.

Karlosov invaliditet je po svemu sudeći bio posledica komorbiditeta, kako stečenog tako i urođenog. Konsangvinitet je uticao na poremećaj mentalnog razvoja i na dominantne fizičke osobenosti. Pored toga, česte posete njegovog oca, Filipa IV, javnim kućama u Madridu mogle bi da budu uzrok nekim obeležjima koje odgovaraju kongenitalnom sifilisu: opis čestih supurativnih ulceracija na koži praktično od rođenja, deformiteti kostiju ekstremiteta. Težak napad mentalne nestabilnosti 1627. i drugi sifilitični simptomi ukazuju da je njegova konačna bolest sifilis. Osim ovih simptoma i znakova, enormno velika glava, veliki jezik, opšta telesna slabost i kasnije gubitak vida mogu da ukazuju i na razvoj akromegalije. Čelav od 35. godine, potpuno bez zuba, skoro slep, sa gubitkom spoljnih vidnih polja i mogućnošću da vidi samo uzan prostor ispred nosa dobijao je jedan za drugim epileptične napade. Ovakva slika sa infertilitetom može da potvrdi tumor hipofize kao jedno od komorbidnih stanja.

Lečen je najmodernijim postupcima svog doba. Najboji doktori su savetovali i primenjivali obloge od mesa sveže ubijenih golubova na glavu kako bi se izbegla epilepsija. Svakodnevno su mu uvlačili kuvana creva životinja u stomak kako bi ga održali toplim. Uprkos naporima lekara, umro je!. „*Mnogi ljudi su mi govorili da sam uklet. Pošto sam istrpeo sve od čega patim, ja zaista verujem u to*” rekao je jednom nesrećni kralj. *Njegova smrt je dovela do krvavih ratova za špansko nasleđe.*